

Meijendel

een duingebied met toekomst

ROBERT TEKKE EN BARBARA VAN AGT

"Het duingebied Meijendel, tussen Scheveningen en Wassenaar, is overvol". Met deze noodkreet werd het Meijendel-nummer van Duin (nr. 1, 1989) afgesloten. Met subsidie van de provincie Zuid-Holland is dit jaar door de Stichting Duinbehoud gewerkt aan een project waarbij een betere integratie van natuur en recreatie in Meijendel centraal stond. In dit artikel zal dieper worden ingegaan op de recreatieproblemen en hoe die volgens de Stichting Duinbehoud kunnen worden opgelost.

Meijendel is een belangrijk natuurgebied, met nationale en internationale faam. Maar ook als recreatiegebied is een reputatie opgebouwd. Momenteel is Meijendel één van de drukst bezochte duingebieden van Nederland. Op de eerste plaats zoeken al die honderdduizenden bezoekers daar rust, stilte en afwisseling in landschap, flora en fauna. Maar op drukke dagen lijkt de "vallei Meijendel" (verder "de vallei" genoemd), die in het centrum van het gebied ligt, meer op een attractiepark dan op een natuurgebied. De drukte leidt op veel plaatsen tot conflicten tussen recreanten en een achteruitgang van de natuur. Wil men Meijendel ook in de toekomst als waardevol natuur-, wandel- en fietsgebied behouden dan zal hier iets aan moeten worden gedaan.

In de loop der jaren is reeds een aantal plannen ontwikkeld om de knelpunten op te lossen, tot nu toe echter zonder resultaat. Ontwikkelingen in Roggewoning en Groenendaal, grenzend aan de zuidoostkant van Meijendel (zie kaartje), bieden echter nieuwe perspectieven. Een gedeelte van de sport-

velden in dit gebied komt vrij voor herinrichting. Dit is aangegrepen om nieuwe oplossingen aan te dragen voor de huidige recreatieproblemen in Meijendel.

De belangrijkste knelpunten

In de huidige situatie wordt de natuur in een deel van Meijendel sterk aangetast en is de situatie voor vooral wandelaars en fietsers niet optimaal. De belangrijkste knelpunten zijn:

1 - Auto's

In de vallei liggen meer dan 400 parkeerplaatsen. Men moet met de auto bijna twee kilometer het gebied inrijden om een parkeerplaats te vinden, hetgeen op drukke dagen zeer veel moeite kan kosten. Dit geeft problemen op de toegangsweg en rond de parkeerplaatsen. Naast de natuur hebben ook wandelaars en fietsers last van de herrie en stank van de auto's.

2 - Honden

In de vallei en de Vlakte van Waalsdorp komen jaarlijks vele duizenden honden. Alleen al in de vallei laten die zo'n 10.000 kilo hondenpoep achter. Deze mest draagt bij aan de uitbundige groei van voedselminnende planten, zoals brandnetels. Tevens verstoren loslopende honden andere dieren en vernielen ze de vegetatie. Daarnaast hebben ook recreanten last van honden. Het is immers niet prettig om de hele tijd naar de grond te moeten kijken om de hondenpoep te ontwijken. Loslopende honden zorgen tevens voor gevaarlijke verkeerssituaties als z.b.v. fietsers in de wielen lopen.

Een stukgelopen deel van de Waalsdorpervlakte met veel onofficiële paden (foto: Kees Wijgh).

3 - Betreding van de vegetatie

In de vallei en het gebied ten oosten daarvan (Oude Rijs, zie kaartje) is het toegestaan buiten de paden te gaan. Elders in Meijndel is dat niet toegestaan, maar ook daar, vooral op de Vlakte van Waalsdorp, lopen veel mensen buiten de paden. Dit verstoort niet alleen de daar aanwezige dieren, maar het heeft ook de vorming van "wilde" (= geen officiële, meestal zanderige) paden, stuklopen van de vegetatie en verstuiving tot gevolg.

4 - Fietsers en wandelaars

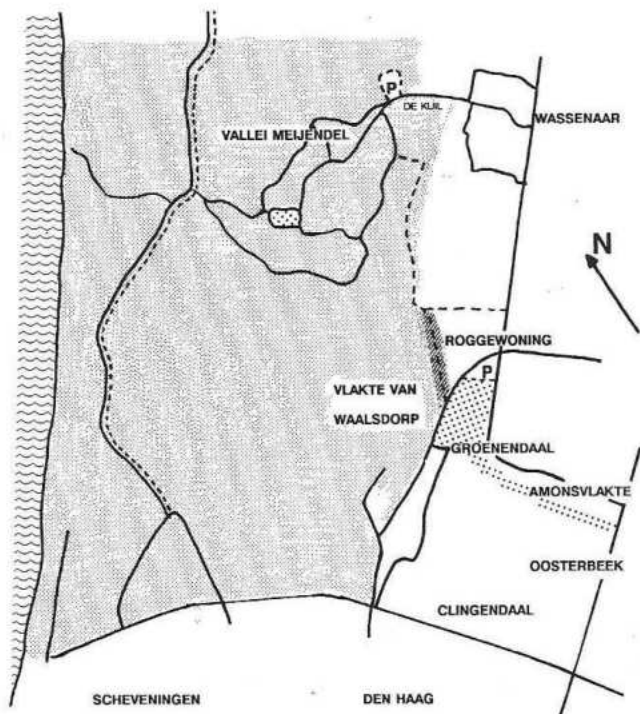
Racefietsers, toerfietsers en wandelaars die gebruik maken van één pad, hinderen elkaar regelmatig. De mensen moeten zich daardoor meer concentreren op de andere weggebruikers dan dat ze kunnen genieten van het omringende landschap. Dit is vooral het geval op het doorgaande fietspad tussen Scheveningen en Katwijk.

Recreatieve zonerings

Indien een gebied een functie moet vervullen voor zowel natuur als recreatie, zoals Meijndel, kan recreatieve zonerings nodig zijn. Dit houdt in dat het gebied zodanig wordt ingericht en beheerd dat zones met een verschillende intensiteit van recreatief gebruik ontstaan. Naast een zone met grote drukte liggen rustiger zones, die tenslotte overgaan in een zone waar (bijna) geen recreanten komen en de natuur zo min mogelijk wordt verstoord.

Op dit moment is de recreatieve zonerings in Meijndel slecht. Zowel het centrum van het gebied als een deel van de randgebieden worden door veel recreanten bezocht. Voor natuurgebieden is het beter wanneer de meeste recreanten alleen aan de randen of net buiten het gebied worden opgevangen en het centrum rustiger is. Een andere recreatieve zonerings van Meijndel is dan ook nodig. Voor die verandering kunnen Groenendaal en Roggewoning een belangrijke rol spelen. Daar kan een deel van de intensieve recreatie die nu in Meijndel plaatsvindt, worden opgevangen.

Een overzicht van de belangrijkste ontwikkelingen in en rond Meijndel, zoals voorgesteld door de Stichting Duinbehoud. Aangegeven zijn: de verplaatsing van de parkeerplaats uit de vallei Meijndel, de scheiding van het fiets- en wandelpad naar Katwijk, de groenontwikkeling in Groenendaal en de natuurontwikkeling in Roggewoning.

Oplossingen

De Stichting Duinbehoud stelt een pakket oplossingen voor om de problemen in Meijndel aan te pakken. Deze zullen nu per knelpunt worden besproken.

1 - Auto's

Het probleem van de auto's kan het beste worden aangepakt door de parkeerplaatsen, die nu in het centrum van Meijndel liggen, te verplaatsen. Naast de huidige parkeerplaats bij Wassenaar ("de Kuil") kan in Groenendaal een nieuwe parkeerplaats worden aangelegd (zie kaartje). Vanaf deze parkeerplaats kan men (b.v. via een voetbrug over de Landscheidingsweg) naar de duinen wandelen. Daarnaast moet ook het openbaar vervoer worden verbeterd, zodat meer mensen zonder de auto naar de duinen kunnen komen.

2 - Honden

In Meijndel moet het hondenbeleid veranderen, honden horen niet thuis in zo'n natuurgebied. Meijndel is echter in de loop der jaren voor zeer veel bezoekers een vanzelfsprekende honden-uitlaatplek geworden. Een verbod op honden moet daarom gefaseerd worden ingevoerd en tegelijkertijd moeten voldoende alternatieven worden geboden in de aangrenzende gemeenten (Wassenaar en Den Haag). De herinrichting van Groenendaal kan hierbij worden betrokken; hier mogen honden dan wel vrij rondlopen. Omdat Den Haag en Wassenaar tijd nodig zullen hebben om (zo nodig) alternatieve honden-uitlaatplaatsen te vinden of te ontwikkelen, zal een verbod voor honden in heel Meijndel slechts stapsgewijs kunnen worden ingevoerd.

Op de Vlakte van Waalsdorp zal vanwege de kwetsbaarheid en de mate van aantasting direct een verbod op honden moeten worden ingesteld. In de rest van Meijndel kan in de overgangsfase worden volstaan met een kort aanlijngedod gedurende het hele jaar en de plicht voor de bazen om de uitwerpselen van hun hond(en) zelf op te ruimen. Het plaatsen van hondentoiletten bij de parkeerplaatsen in Groenendaal en "de Kuil" moet het ongemak van het opruimen van de uitwerpselen van de honden beperken. De meeste honden doen hun grote behoefte immers vrijwel direct aan het begin van een wandeling. Na deze overgangsfase zal in het hele gebied een verbod op honden moeten gaan gelden.

3 - Betreding van de vegetatie

Ook de vallei en Oude Rijs dienen in de toekomst alleen toegankelijk te worden op de paden. Uitzondering hierop zijn de daartoe aangewezen plaatsen, zoals ligweiden. Een deel van de wilde paden, die veel door recreanten worden gebruikt, kan worden gelegaliseerd, de rest moet worden opgeheven. Dit laatste geldt in ieder geval voor alle wilde paden in de Vlakte van Waalsdorp.

- P** = PARKEERPLAATS
- ⊙ = GROEN MET REKREATIEF MEDEGEBRUIK
- ▨ = NATUURONTWIKKELING
- = PAD SCHEIDEN IN WANDEL- EN FIETSPAD
- ⋯ = GEBIEDSGRENS (HEKWERK)

De vele duizenden honden houden zich slecht aan de toegangsvoorwaarden (foto: Ewout Staartjes).

4 - Fietsers en wandelaars

De hinder die wandelaars en fietsers van elkaar ondervinden op één pad, kan grotendeels worden opgelost door de betreffende paden te scheiden in een wandel- en een fietspad. Om extra schade aan de natuur tot een minimum te beperken moet deze scheiding zoveel mogelijk binnen de huidige hekbreedte plaatsvinden. Dit moet zeker gebeuren op het doorgaande fietspad tussen Scheveningen en de Wassenaarse Slag (zie kaartje). Als dit pad wordt gescheiden in een wandel- en een fietsgedeelte, kunnen wandelaars en fietsers ongestoord van de omgeving genieten. Daarnaast moet de snelheid van racefietsers worden verminderd. Hiertoe kunnen bijvoorbeeld drempels worden aangelegd voor kruispunten en voor onoverzichtelijke bochten.

Groenendaal en Roggewoning

De herinrichting van Groenendaal is al een paar keer genoemd bij de oplossingen voor de recreatieproblemen in Meijndel. Groenendaal moet een deel van de recreatie gaan opvangen. Het gebied zal daarom aantrekkelijker moeten worden gemaakt door de aanleg van een net van wandelpa-

den en groen met recreatief medegebruik (zoals ligweiden afgewisseld met bos). Vanuit Groenendaal ontstaan dan mogelijkheden om, naast een wandeling naar de duinen, naar nabijgelegen parken als Clingendael en Oosterbeek te wandelen (zie kaartje). Indien ook op de nabijgelegen Amonsvlakte betere wandelmogelijkheden worden gecreëerd (groen en wandelpaden) ontstaat een "groen lint" van Meijndel via Groenendaal naar het hart van Den Haag.

Ook (een groot deel van) Roggewoning komt vrij voor herinrichting. Dit gebied, op de grens met Meijndel, biedt goede mogelijkheden voor natuurontwikkeling. De directe ligging aan de binnenduinrand, zonder barrières, maakt een herstel van de natuurlijke overgang tussen duinen en achterland daar bijzonder goed mogelijk. Het sluit ook direct aan op de natuur van een landgoederenzone.

Pakket maatregelen

De hier gepresenteerde ideeën maken deel uit van een pakket maatregelen, die door de Stichting Duinbehoud worden voorgesteld om de huidige recreatieproblemen in Meijndel op te lossen. Andere voorstellen behelzen een betere controle op het naleven van de regels, het verbeteren van de voorlichting en de aanleg van een aantal vogelkijkhutten. Het hele pakket draagt bij aan een herstel van de natuurwaarden in Meijndel (vooral in de vallei en de Vlakte van Waalsdorp) en een verbetering van de mogelijkheden voor de rustige recreatie. De wandel- en fietsmogelijkheden worden verbeterd door o.a. het beperken van de overlast ten gevolge van auto's en honden, het scheiden van paden en de aanleg van een nieuw recreatiegebied in Groenendaal.

De Stichting Duinbehoud probeert door deze visie beheerders, gemeenten en provincie aan te zetten tot harder werken aan de toekomst van Meijndel, een toekomst waarin zowel de natuur als de recreatie een plaats hebben.

Barbara van Agt en Robert Tekke zijn projectmedewerkers bij de Stichting Duinbehoud. Het project is uitgevoerd i.s.m. de Afdeling Milieubiologie van de Rijksuniversiteit Leiden.

Drukte aan het begin van het fietspad Scheveningen-Wassenaar (foto: Ewout Staartjes).

